

REPNÉ LISTY

špecializovaná publikácia

Vydali: SLOVENSKÉ CUKROVARY, s.r.o. v spolupráci s AM AGRO, s.r.o.

Slovenské cukrovary s.r.o.
Cukrovarská 726, 92601 Sereď

AM-AGRO s.r.o.
Tehelná 3, 949 01 Nitra

Kam kráčaš cukorný režim.....

Ako sme už v cukornom biznise zvyknutí, každé 3-4 roky prichádzajú tzv. plánované zmeny v poľnohospodárstve na úrovni spoločnej poľnohospodárskej politiky ale aj na úrovni národnej poľnohospodárskej politiky. Medzičasom sme si už pravdepodobne zvykli, že dobrých správ v tomto kontexte prichádza málo. Poďme však vyhodnotiť doterajší vývoj: Po úspešnej reforme reformy, kedy EU prichádzala s požiadavkou čiastočnej liberalizácie trhu a zefektívňovania pestovania cukrovej repy, sme teda urobili všetko preto, aby sme pestovali cukrovú repu v EU len tam, kde má najlepšiu rentabilitu. Môžeme spokojne konštatovať, že Slovensko potvrdilo svoju pozíciu medzi krajinami, ktoré obhájili pestovanie cukrovej repy a dosiahlo v posledných rokoch (mimo 2012) silný nárast v produktivite, kedy sa priemerná úroda pohybovala od 55-65 t/ha. Zostávajúce cukrovary

na Slovensku sa i po znížení cukornej kvóty snažia pokryť domáci dopyt aj v priemyselnom segmente, avšak výpadok kvóty zásahom politiky EU dobehnúť nedokážu. Najvypuklejšia situácia je v Maďarsku, ktoré pri svojom objeme kvóty výroby cukru ani z ďaleka nemá šancu saturovať svoj domáci dopyt vlastnou produkciou. Výsledok, ktorý bol plánovaný EK a to zníženie spotrebiteľských cien cukru sa nedostavil, miestami možno hovoriť dokonca o opaku. Neustálym nárastom dopytu vo svete a čo i len seba menším rozkolísaním ponuky vo svetovej produkcii cukru, sa dosiahol pravý opak. Relatívne vysoké ceny cukru na svetových trhoch, ktoré nie sú schopné konkurovať cenám cukru v EU, teda nemôžu množstevne nahrádzať zníženú produkciu cukru v EU. Podľa vyjadrení predstaviteľov EK reforma bola však úspešná. Model je však funkčný iba vtedy, pokiaľ

Kam kráčaš cukorný režim.....

EK umelo reklasifikuje a uvoľňuje mimokvótovaný cukor na trh EÚ za účelom eliminácie výpadku produkcie kvótovaného cukru na domácom trhu. V praxi to znamená, že sme zredukovali výrobu ale bez nadprodukcie nie sme schopný pokryť domáci dopyt.

Dnes sa postupne pripravuje zmena spoločnej poľnohospodárskej politiky na úrovni EÚ a mnoho sa diskutuje aj o existencii cukorného režimu tak ako ho poznáme v súčasnosti. Zrejme by bolo už rozhodnuté, keby práve prvá reforma tzv. cukornej reformy nebola taká „úspešná“ a ukazuje sa že neviditeľná ruka všemocných trhových princípov nedokáže vyriešiť trh s cukrom ku spokojnosti spotrebiteľa. Práve naopak, neviditeľná ruka sa stáva čoraz viditeľnejšou a to v prípadoch, kedy jednotlivé krajiny EÚ chránia svoje národné záujmy v záujme zabezpečiť pre svoje obyvateľstvo tak významnú a esenciálnu komoditu vo výžive ako je cukor. Stanovisko Európskeho parlamentu ako aj stavovských organizácií neustále poukazujú na nevyhnutnosť zachovať kvótový systém do roku 2020, keďže liberálne nástroje trhu môžu priniesť takú silnú volatilitu cien, ktorá by mohla predstavovať neriadený mechanizmus s fatálnymi následkami. Zrazu sú priority EÚ ale, aj jednotlivých krajín predefinované z voľného neriadeného trhu mimochodom, ktorý je zodpovedný aj za dlhová krízu vo svete, na priority sebačinnosti a udržateľného rozvoja.

Cukrová repa je nepochybne plodinou, ktorá popri svojich environmentálnych benefitoch nízkej produkcie CO₂, a dôležitého postavenia v oševnom postupe významnou zložkou stability pre prvovýrobcov. Umožňuje produkciu nevyhnutnej zložky výživy obyvateľstva v domácich podmienkach, kde ako jeden z mála segmentov trhu vytvára pridanú hodnotu doma z domácich zdrojov pre domáceho konzumenta. Toto sú pre mňa princípy udržateľnosti a potravinovej stability ale aj podpory domácich pracovných miest v poľnohospodárstve a priemysle, lebo to čo máme doma iba to sa predsa odjakživa ráta.

Verím, že z pohľadu týchto vízií ako aj skúsenosťami európskych komisárov, ktorí zrejme už reformu trhu s cukrom za až tak úspešnú nepovažujú, ako aj spoločnou podporou pestovateľov a výrobcov cukru dosiahneme zaslúženú satisfakciu v podobe stabilných podmienok na trhu, a že cukrová repa á bude významným domácim produktom bez rozdielu na miesto v EÚ, kde bola vypestovaná. Verím, že sa nám podarí vyrovnáť rozdiely v podporných mechanizmoch v EÚ, ktoré deformujú trh a že si zachováme národné výrobné kvóty minimálne do roku 2020 s patričnou podporou národnej politiky na zachovanie domácej produkcie cukru a tým aj dôležitý segment poľnohospodárskej výroby.

Ing. Adrián Šedivý

Sejba - príprava pôdy

Cieľom jesenného spracovania pôdy je upraviť a zlepšiť fyzikálny stav ornice, jej chemické a biologické vlastnosti (vodný a vzdušný režim) pre vegetačné obdobie. Súčasnú alternatívu jesenného spracovania pôdy sú veľmi rozmanité a vychádzajú z orebného i bez orebného systému spracovania pôdy s využitím z rôznych minimalizačných opatrení.

Kvalita jesennej prípravy pôdy má umožniť previesť predsejbovú prípravu čo najplytšie s minimálnym počtom zásahov pre dosiahnutie vysokej poľnej vzhádzavosti osiva. S tým súvisí i urovnanie povrchu pôdy na jeseň, ktoré umožní plytkú a jednorazovú jarnú prípravu pre sejbu (jarné „urovnanie“ ochudobňuje pôdu o vlahu a jeho dôsledkom je nerovnomerné vzhádzanie).

Jarná predsejbová príprava nadväzuje na jesenné „kyprenie“ a má podstatný vplyv na pravidelné vzhádzanie rastlín, vyrovnanosť porastu, výnos i kvalitu zberu. Cieľom jarnej prípravy je konečné urovnanie pozemku, úprava fyzikálnych vlastností pôdy, vytvorenie pevného lôžka pri šetrení pôdnu vlahou. Pre jarnú prípravu konkrétneho pozemku neexistuje konkrétny návod, musia však byť rešpektované hlavné faktory - hĺbka predsejbového kyprenia, počet pracovných operácií, priama väzba výsevu na predsejbovú prípravu a stav pôdy v dobe pracovnej operácie. Príprava pôdy zahŕňa systémy základného spracovania v tradičnej sústave, systémy minimalizácie. Cieľom je pripraviť pôdu pre rýchle a rovnomerné vzhádzanie cukrovej repy a dosiahnutie vysokej vzhádzavosti a komplexnosti porastu menej priaznivých vlhkostných podmienkach.

Hĺbka predsejbového kyprenia (3 až 5 cm) má zodpovedať hĺbke výsevu. Výsev do lôžka s neporušenými kapilármi umožňuje vzlianie vody k osivu, rastliny vzhádzajú rovnomerne, prakticky bez závislosti na zrážkach. Pri hlbokom prepyprení dochádza k nerovnomernému vzhádzaniu osiva. Je ideálne ak vlastné kyprenie povrchovej vrstvy pôdy je vykonané jednou pracovnou operáciou. Menej pracovných operácií pred sejbou lepšie udržuje vlhkosť, zaisťuje vyššiu pórovitosť a je najvhodnejším prostredím pre vzhádzajúcu rastlinu. Podľa doterajších zistení považujem za ideálne jednu max. 2 pracovné operácie pred sejbou. Vyšší počet predsejbových operácií vedie k poklesu výnosu min. o 5 percent za každý zásah navyše. Výhradne používame kompaktoary, zvlášť tam, kde bol povrch ornice hrubo urovnaný na je-

seň. V takých prípadoch stačí zásah kompaktoary a následná sejba. Ideálne je ak medzi operáciou s kompaktoary a sejbou je max. jedna hodina.

Predsejbovej príprave sa treba vyvarovať chýb:

- predčasné zahájenie prípravy pri nedostatočnej vyzretosti pôdy
 - príliš hlboké kyprenie, vynášanie mokrej pôdy na povrch
 - veľký počet pracovných operácií
 - nevyužitvanie ťažných zariadení s nízkym merným tlakom na pôdu (dvojmontáže, flotačné pneu)
- Pestovateľ neovplyvní nástup jari, ale mal by byť pripravený tak, aby pri vhodnom počasí sejba trvala max. 5 až 7 dní. Chyby pri zakladaní porastu nie je možné odstrániť.

Zakladanie porastov je treba riešiť tak, aby komplexnosť porastov bola čo najlepšia. Za optimálny považujeme porast 90 000 až 100 000 na hektár. V našich podmienkach je ideálna vzdialenosť riev v riadku 17 až 20 centimetrov. Hlavným meradlom pre začatie sejby je dobrá spracovateľnosť pôdy. Teplota pôdy musí byť v dobe výsevu v hĺbke 2 až 3 centimetre 5 °C. Hĺbka sejby za normálnych okolností 25 až 30 mm. Pre sejbu cukrovej repy používame presné sejacie stroje. Pre presnosť a kvalitu výsevu je podstatná funkcia výsevnej bodky, zahrňovacích orgánov a pojazďová rýchlosť sejačky (doporučujeme max. 6 km/h). Výsevna bodka musí byť ostrá, aby vytvorila úzku ryhu, pri tupe sa lôžko nedostatočne utuží. Opotrebované bodky je nutné renovovať. U všetkých sejacích strojov sa s rastúcou pojazďovou rýchlosťou zhoršuje presnosť sejby.

Projekt MONT BLANC

Na našom spoločnom stretnutí v decembri sme Vás už po prvý krát informovali o projekte Mont Blanc. Aj touto cestou by sme Vám radi pripomenuli hlavné ciele projektu a z toho vyplývajúce hlavné témy. Našou cieľovou skupinou sú pestovatelia ktorí sú v druhej tretine produktivity bieleho cukru na hektár, ktoré vyplývajú z priemerov rokov 2009-2012, a zároveň majú vyššiu výmeru ako 20 ha.

Hlavnými cieľmi projektu sú:

- Zvýšiť úrodu a zabezpečiť dostatok suroviny
- Zamerať sa na pestovateľov s perspektívou rozvoja
- Cielená stratégia poradenstva
- Pokračovať v kompetentnom poradenstve
- Systematizácia práce poradenstva
- Zvýšiť efektivitu práce

Preto sme sa Vám rozhodli začiatkom februára zaslať formulár spätnej väzby. Na základe ktorého budeme mať možnosť presnejšie identifikovať problémy trápia našich pestovateľov najviac. Výsledky prieskumu použijeme na nastavenie opatrení za účelom zvyšovanie potenciálu zvyšovania výnosu cukrovej repy a zároveň na zníženie nákladov.

Hlavné témy, ktoré si myslíme že sú najdôležitejšie pre dosiahnutie dobrého výsledku sú:

- Technológia sejby a kapacita
 - Termín sejby
 - Hustota porastu
- Hnojenie výživa cukrovej repy
 - Základné hnojenie
 - Doplnkové hnojenie
- Chemické ošetrovanie na čas
 - Ošetrovanie repy herbicídmi
 - Ošetrovanie repy fungicídmi
- Zníženie zberových strát
 - Zorganizovanie tréningov pre operátorov na vyorávačoch
 - Aktívne vzdelávanie a inštruktáž k správne zrezávania cukrovej repy

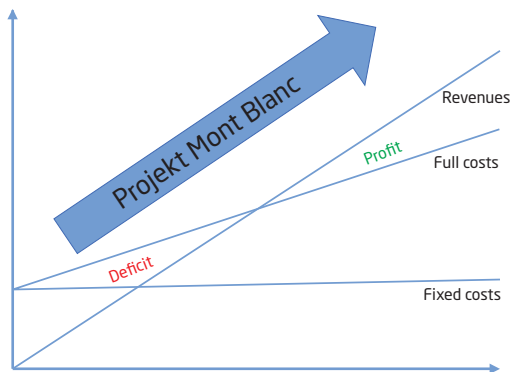
Na základe výsledkov pestovania cukrovej repy sme vybrali dva tzv. demo podniky kde bude realizovaná implementácia výsledkov pokusov a poradenstva. Vybrali sme tri podniky Ľudovít Grúner Slepčany, Agro Jatov a Kovács Agro Hronovce. Pričom na demo podniku Agro Kovács by sme chceli realizovať spoločné pokusy s firmou N.U. Agrar na tzv. poloprevádzkových pokusoch.

Kritéria pri výbere demo podniku boli nasledovné

- Z prevej tretiny výsledkov úrody BC
- Výmera min 50 ha
- Moderná sejacia a postreková technika
- Komunikatívny a uznávaný v oblasti

Samozrejme na týchto našich demo podnikoch by sme vás potom v priebehu vegetácie radi privítali aby sme si mohli informácie vymeniť a jednotlivé parasty posúdiť.

Už na základe predbežných informácií o nízkom pomere počtu sejačiek k narastajúcej ploche cukrovej repy sme sa v projekte Mont Blanc zamerali aj na podporu kúpy sejačiek pre našich pestovateľov, kde sa pridať môžu podniky s výmerou nad 50 ha. Tento projekt bude z nášho pohľadu dlhodobý a budeme sa s ním zaoberať aj v nasledujúcej sezóne.

1. Dôvody: Zachovanie konkurencieschopnosti cukrovej repy oproti ostatným komoditám - zabezpečenie suroviny v požadovanom množstve a kvalite

- Zlepšenie strojového vybavenia pestovateľov by sa prejavilo najrýchlejšej a kvalitnejšej sejbe, čo robí pestovateľa flexibilnejším a konkurencie schopnejším najmä pri zhoršených klimatických podmienkach.
- Koncepcia je nasledovná, dodávateľ strojov plne financuje pestovateľa, kde pestovateľ zaplatí pomernú časť tzv. akontáciu a zostatok zaplatí v 3 splátkach počas 3 rokoch. Slovenské cukrovary s.r.o. vystupujú ako garantom, v ktorom postúpením pohľadávky zaisťujú to, že splátky budú riadne a včas splatené čo vedie k výraznejším zľavám zo strany dodávateľov, kde pri nákupe 3 - 5 sejačiek je možné získať až 22% zľavu z ceny sejačky.

V rámci tohto projektu v tomto roku došlo ku kúpe dvoch sejačiek Monosem, ale chceme v modernizácii sejačiek naďalej pokračovať aj v budúcom roku, takže sa pestovatelia do modernizácie môžu ešte zapojiť.

Ohľadom ďalších krokov v projekte Vás budeme informovať aj prostredníctvom repných listov a vzájomných stretnutí na informačných seminároch.

Ing. Ladislav Németh

Špecifikácie zúčtovania

Vážení pestovatelia,

Bliži sa finále vlnajšej celoročnej snahy a jej zúročenie vo forme konečného zúčtovania za dodávky cukrovej repy. Tak ako rok s rokom nie je rovnaký, tak aj každá kampaň má svoje špecifiká a to vrátane detailov v zúčtovaní. Základným pravidlom je zúčtovanie cukrovej repy v súlade so Zmluvou o kúpe a predaji cukrovej repy.

Špecifikom sezóny 2012 bolo naplnenie kvóty - vzhľadom na skutočnosť, že bola nízka úroda, naplnenie kvótového množstva cukrovej repy bolo realizované z dodávok zmluvnej nadkvótovej repy.

Na zasadnutí Zmiešanej komisie pri Slovenských cukrovaroch s.r.o., dňa 15.11.2012, bol z dôvodu vyššej realizačnej ceny cukru dohodnutý cenový bonus pre kvótovú repu 12,16 € na tonu pri 16 % cukornatosti, k príplatkom uvedeným v zmluve. Bonus na mimokvótovú repu bol stanovený na 7,95 € na tonu cukrovej repy pri 16 % cukornatosti.

Cena kvótovej cukrovej repy tak v priemere dosiahla úroveň 40,50 €/t a priemerná cena mimokvótovej cukrovej repy je 32 €/t, vrátane všetkých príplatkov, pri 16 % cukornatosti.

Priemerná realizačná cena na tonu čistej hmotnosti je 41,04 € pri kvótovej repe a 32,52 € pri mimokvótovej repe.

Úhrady za dodanú cukrovú repu budú realizované v zmysle zmluvy.

Dovoľujeme si upozorniť pestovateľov, že je nutné mať všetky zmluvy a náležitosti potrebné k zúčtovaniu v poriadku.

Veríme, že napriek problémom ktoré sprevádzali pestovanie cukrovej repy v roku 2012, bude finančná koncovka impulzom pre ďalšie skvalitňovanie našej vzájomnej spolupráce v pestovateľskej sezóne 2013.

Mária Pálová, Monika Szaboová

Poistenie nákladov v roku 2013

Spoločnosť Slovenské cukrovary s.r.o aj v roku 2013 ponúka poistenie nákladov na založenie porastov cukrovej repy.

Hoci posledné roky boli poznačené rastúcou nedôverou pestovateľov cukrovej repy voči spoločnému produktu SC s.r.o a poisťovne UNIQA, percento subjektov, ktoré sa do tohto projektu zapájajú, zostáva vysoké. Od roku 2006, kedy bol projekt poistenia naštartovaný, osciluje podiel pestovateľov zapojených do kolektívneho poistenia v rozpätí 49 - 60%. Tieto hodnoty napovedajú, že poistenie nákladov spojených s pestovaním cukrovej repy je jednou z položiek, s ktorými pes-

tovatelia rátajú nielen preto, že povinnosť poistenia zostáva aj naďalej súčasťou zmluvy o kúpe a predaji cukrovej repy. Bez ohľadu na zmluvné záväzky je poistenie faktorom tlmiacim následky nepriaznivých okolností spôsobených „vis major“, ktoré nevieme vopred odhadnúť ani ovplyvniť. V nadväznosti na pozitívne skúsenosti z posledných rokov budú poistné udalosti riešené operatívnejšie a v súčinnosti so Zmiešanou komisiou pri Slovenských cukvaroch s.r.o.

Ing. Branislav Kulich,
agronóm SC s.r.o

Poškodenie repy cukrovej herbicídmi

Niekomu sa môže zdať, že je ešte príliš skoro hovoriť o poškodení repy cukrovej herbicídmi, ale dlhoročné skúsenosti potvrdzujú, že to je problém, ktorý sa každoročne vyskytne. Kto chce úspešne pestovať cukrovú repu musí stále myslieť na to, že táto plodina je snáď najviac citlivá na rôzne vplyvy, či klimatické, pôdne, na vyváženú zásobu živín v pôde a na rôzne herbicídy.

sme vedieť počas rozpadu týchto herbicídov a ich chovanie sa v rôznych typoch pôdy za rôznych klimatických podmienok. Typický prejav reziduálneho pôsobenia je nerovnomerné vzhádzanie repy, čo spôsobuje nerovnomerné zapracovanie reziduá herbicídov pri spracovaní pôdy. Aj vzídené repy sú poškodené, retardované a veľa jedincov postupne odumiera.

Poškodenie repy herbicídmi

Poškodenie úletom

Za také poškodenie často môže náš susedný poľnohospodár, ktorý neberie ohľad na poveternostné podmienky a vietor zanesie hlboko do porastu

Zlepovanie listov - toxicita herbicídov

Reziduá herbicídov

Už pri výbere parcely pre cukrovú repu musíme vedieť aké herbicídy a v akej dávke sme aplikovali v predplodine a aj v pred-predplodine. Malí by

vzidanej cukrovej repy postrekovú kvapalinu. Najčastejšie sú to herbicídy na báze MCPA, MCPP a 2,4 D. Pri poškodení mladých rastlín dôjde k zhrubnutiu hypokotylu a zabrzdeniu rastu pravých listov. Neskoršie sa tvoria zrastené listy v tvare lieviku. Cez tie listy sa potom veľmi ťažko prerastajú ďalšie listy.

Lýžičkovité zvinutie listov

Poškodenie herbicídmi povolenými do cukrovej repy

Aj keď povolené herbicídy sú tolerantné k cukrovej repy, vždy dochádza k určitému stresovaniu mladých rastlín po ich aplikácii. Aby sme repu čo

Poškodenie triasulfuronom

najmenej stresovali (listy stoja „v pozore“ a sú zvinuté do lyžičkového tvaru) musíme dodržať niekoľko starých, známych zásad. Zopár ich pripomeniem:

- buriny ničíme v kľíčnych listoch, aby sme mohli použiť najnižšiu koncentráciu účinných látok.
- Radšej použijeme viac aplikácií s nižšou koncentráciou (5 až 7 dní).

- Aplikácia s veľkým počtom účinných látok a vysokou koncentráciou väčšinou spôsobuje poškodenie repy a herbicídny účinok na buriny nie je dostatočný.
- pri aplikácii použijeme predpísané množstvo vody na hektár.
- berieme ohľad na teplotu, zrážky, slnečný svit.
- podľa možnosti neošetrujeme poškodené repy mrazom, vetrom, silnými zrážkami alebo ľadovcom, skočkami (počkáme kým sa rany zahoja a vytvorí sa nová vosková vrstva na listoch).
- do herbicídov nemiešame graminicídy a clopyralid (tam je potrebné zvýšiť dávku vody na hektár).
- Aby sme ešte viac ochránili mladú repu, môžeme pridať do každého postreku stimulátor rastu (Atonik, Mg Titanit.) Pri poškodených repách je použitie stimulátorov priamo nevyhnutné.

Reziduálne pôsobenie herbicídov

Iné herbicídne poškodenie

Veľmi časté sú poškodenia cukrovej repy v dôsledku nedostatočného alebo neúplného vymytia postrekovača. Nešetríte na prípravku, ktorý neutralizuje a odstráni zvyšky pesticídov z postrekovača, lebo následné škody môžu byť oveľa vyššie. Verím, že rok 2013 sa zapíše do dejín pestovateľov cukrovej repy ako bezproblémový a najúspešnejší rok v histórii Vašich dejín a ďalšie roky budú stále lepšie a lepšie. K tomu chceme byť nápomocný aj my s našimi prípravkami a službami.

SORTIMENT PRÍPRAVKOV

AM-AGRO s.r.o.
Tehelná 3,
949 01 Nitra

Ing. Martin Mráz 0918 614 037
Ing. Martin Vician 0918 614 051
Attila Morovics 0918 614 033

Váš poradenský servis

Prídeme, uvidíme, poradíme

HERBICÍDY

ALLYSTAR PACK	ETHOSAT 500 SC
BEETUP KOMPAKT	HECTOR 53,6 WG
BETASANA SC	LINUREX 50 SC
COSMIC	SAFARI 50 WG
DICOHERB M 750	TARGA SUPER 5 EC
DESORMONE LIQUID 60 SL	ZEA PACK (Hector 53,6 WG + Zeagran 340 SE)

FUNGICÍDY

ALBUKOL
BUMPER 250 EC
CHARISMA

POMOCNÉ LÁTKY

ELASTIQ
PRO AQUA
Mg-TITÁNIT

INSEKTICÍD

CYTHRIN 25 EC

LISTOVÁ VÝŽIVA

BÓRMAX + Ti	MOLYBDÉNIT
FOSTAR	NITROMAG
CHELÁTY	PLONVITY
K - 300	SUPER S - 450
MAKROVITY	VÁPNOVIT

